

REPUBLICA MOLDOVA
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
(sediul Centru)

REPUBLIC OF MOLDOVA
THE COURT OF CHISINAU
(office Centre)

mun. Chișinău, bul. Ștefan cel Mare și Sfânt, 162
Republica Moldova
MD-2004, tel. (+373 22) 27 10 15,
tel./fax (+373 22) 27 27 40, e-mail: jcc@justice.md

Chisinau city, Ștefan cel Mare și Sfânt, 162 avenue
Republic of Moldova
MD-2004, tel. (+373 22) 27 10 15,
tel./fax (+373 22) 27 27 40, e-mail: jcc@justice.md

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII		
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU		
SEDIUL CENTRU		
leșire Nr.	2136	
" 11 "	10	2018

D-lui Mihai POALELUNGI
Președintele Curții Constituționale

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, Vă expediază sesizarea privind excepția de neconstituționalitate înaintată de avocatul Igor Chiriac în cauza penală nr. 1-426/18 de învinuire a inculpaților Spian Alexandru, Cojocari Alexandru, Cibric Alexandru și Popînin Igor de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 46; art. 248 alin. (5) lit. b) și d) Cod penal.

Anexă: Încheiere nr. 1-426/18 pe 2 file

Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate pe 25 file

Copia rechizitoriului pe 64 file

Cu respect,

Judecătorul
Judecătoriei Chișinău, sediul Centru
Sergiu STRATAN

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA		
INTRARE NR.	140g	
15	10	2018

ÎNCHEIERE

10 octombrie 2018

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău, sediul Centru

Instanța compusă din:

Președintele ședinței, judecător - Sergiu Stratan
grefier - Alisa Manciu

examinând în ședință publică, cauza penală privind învinuirea inculpaților Spian Alexandru Ion, Cojocari Alexandru Grigorii, Cibric Alexandru Serghei, Popînin Igor Vladimir în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 46, 248 alin.(5) lit.b), d) Cod penal,

c o n s t a t ă :

În procedura judecătorului Sergiu Stratan se află în examinare cauza penală de învinuire a inculpaților Spian Alexandru Ion, Cojocari Alexandru Grigorii, Cibric Alexandru Serghei, Popînin Igor Vladimir în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 46, 248 alin.(5) lit.b), d) Cod penal.

În cadrul ședinței de judecată, apărătorului inculpatului Cojocari Alexandru a depus o cerere prin care solicită ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmelor “peste frontiera vamală a Republicii Moldova” și “Valoarea cărora depășește 100 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărâre de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei” din art. 248 alin. (1) din Codul penal.

În acest context, apărătorul inculpatului consideră că sintagmele indicate *supra* contravin art. 1, 4, 7, 8, 16, 21, 22, 23 și 26 din Constituția Republicii Moldova.

Procurorul, în ședința de judecată, a solicitat respingerea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate. Astfel, a menționat că prevederile articolului contestat sunt suficient de clare și jurisprudența existentă nu dezvăluie careva dubii de interpretare sau aplicare.

Ceilalți apărători și inculpații au solicitat admiterea cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Analizând solicitarea formulată de către apărătorul inculpatului privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, instanța o admite, din considerentele arătate *infra*:

Din conținutul solicitării de ridicare a excepției de neconstituționalitate, instanța reține că aceasta vizează sintagmele “peste frontiera vamală a Republicii Moldova” și “Valoarea cărora depășește 100 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărâre de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei” din art. 248 alin. (1) din Codul penal.

Totodată, instanța constată că apărătorul inculpatului consideră că aceste sintagme contravin art. 1, 4, 7, 8, 16, 21, 22, 23 și 26 din Constituția Republicii Moldova.

În acest context, Curtea Constituțională, prin Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016, a relevat următoarele: “82. [j]udecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita

exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate. 83. Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.”

Astfel, instanța menționează că, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. g) din Constituție, articolului 4 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 4 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, rezolvarea excepțiilor de neconstituționalitate a actelor normative ține de competența Curții Constituționale.

Prin urmare, sub aspectul verificării întrunirii condițiilor stabilite de Curtea Constituțională prin Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016, instanța menționează că norma vizată de către apărătorul inculpatului constituie obiect al controlului de constituționalitate.

De asemenea, ridicarea excepției de neconstituționalitatea a fost solicitată de către o parte în proces, iar norma vizată nu a mai făcut obiectul controlului de constituționalitate.

Din aceste considerente, ținând cont că norma solicitată a fi supusă controlului de constituționalitate urmează a fi aplicată la soluționarea cauzei dedusă judecății, având în vedere că judecătorul nu trebuie să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normei contestate, instanța admite solicitarea apărătorului inculpatului și ridică excepția de neconstituționalitate a sintagmelor “peste frontiera vamală a Republicii Moldova” și “Valoarea cărora depășește 100 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărâre de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei” din art. 248 alin. (1) din Codul penal.

În conformitate cu art. 342 Cod de procedură penală, instanța de judecată,

d i s p u n e :

Se admite cererea avocatului Igor Chiriac privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se ridică excepția de neconstituționalitate a sintagmelor “peste frontiera vamală a Republicii Moldova” și “Valoarea cărora depășește 100 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărâre de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei” din art. 248 alin. (1) din Codul penal.

Se remite Curții Constituționale prezenta Încheiere, Cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și copia Rechizitoriului, pentru examinare conform competenței.

Încheierea nu poate fi atacată separat cu recurs.

Președintele ședinței
Judecător

Sergiu STRATAN

<p>CABINETUL AVOCATULUI „IGOR CHIRIAC”</p> <p><i>MUN. CHIȘINĂU, STR. AL. PUȘKIN 22 BIR. 509, MD-2012</i> Tel: 079998178, e-mail: igorchiriac@mail.ru</p>		<p>АДВОКАТСКИЙ КАБИНЕТ „IGOR CHIRIAC”</p> <p><i>МУН.КИШИНЭУ, УЛ. АЛ. ПУШКИН 22, КАБ. 509, MD-2012</i> Тел. 079998178 e-mail: igorchiriac@mail.ru</p>
---	---	---

23.08.2018 nr. 169

**Curții Constituționale a
Republicii Moldova**
mun. Chișinău str. A. Lăpușneanu 28,
MD-2004

Judecătoria Chișinău sediul Centru

SESIZARE
privind ridicarea excepției de neconstituționalitate

I. AUTORUL SESIZĂRII

Informații cu privire la autorul sesizării:

Numele: Cojocari

Prenumele: Alexandru

Funcția: Asistent personal al Direcției asistență socială sectorul Ciocana.

Adresa: cu viză de domiciliu în mun. Chișinău str. Independenței 10/1 ap. 8,
locuitor al mun. Chișinău, com. Bubuieci str. Victoriei 12, la moment deținut în
penitenciarul nr. 13 din mun. Chișinău.

Informații cu privire la reprezentantul autorului sesizării:

Numele și prenumele reprezentantului: Igor Chiriac

Ocupația reprezentantului: Avocat

Adresa reprezentantului: mun. Chișinău str. Pușkin 22 of. 509, MD 2012

Tel: 079998178

II. OBIECTUL SESIZĂRII:

Prezenta sesizare are ca obiect exercitarea controlului constituționalității:

- sintagmele ”peste frontiera vamală a Republicii Moldova” și ”valoarea cărora depășește 100 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărîre de Guvern în vigoare la momentul săvîrșirii faptei” din dispoziția articolului 248 alineatul 1) din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002.

În viziunea autorului prezentei sesizări sintagma: ”peste frontiera vamală a Republicii Moldova”; sintagma ”valoarea cărora depășește 100 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărîre de Guvern în vigoare la momentul săvîrșirii faptei” din dispoziția articolului 248 alineatul 1) din Codul penal al Republicii Moldova, vine în contradicție cu articolele 1 alin. (3), art. 16 al. 2) (Egalitatea) art. 21 - prezumția nevinovăției, art. 22 [principiul legalității incriminării și pedepsei penale], precum și articolul 23 din Constituție [calitatea legii penale] în coraborare cu articolul 6 din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale - dreptul la un proces echitabil, art. 7 par. 1 Convenția CEDO – nici o pedeapsă fără lege.

III. CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

Pendinte la Judecătoria Chișinău sediul Centru se află spre examinare în fond cauza penală de învinuire a domnilor A. Cojocari, A. Cibric, I. Popînin și A. Spian de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 248 alin. (5) literele b) și d) din Codul penal, normă care stabilește răspunderea penală pentru contrabandă.

Potrivit actului de învinuire A. Cojocari se învinuiește că acționând împreună cu alte persoane în luna septembrie anul 2017 a comis trecerea peste frontiera vamală a Republicii Moldova a mărfurilor în proporții deosebit de mari, eludându-se controlul vamal.

Cojocari A., se învinuiește că împreună și de comun acord cu Spian A., Cibric A., Popînin I., Pungă V., Bolandău I., Bocan M., , Bolandău N., precum și cu alte persoane nestabilite de organul de urmărire penală, urmărind scopul trecerii peste frontiera vamală a Republicii Moldova a mărfurilor prin contrabandă, au implementat o schemă de introducere pe teritoriul Republicii Moldova din Ucraina prin regiunea Transnistreană, eludând controlul vamal, a mărfurilor de larg consum în proporții deosebit de mari, destinate comercializării ulterioare pe teritoriul țării. Iar în vederea realizării scopului infracțional, prin intermediul unor persoane necunoscute organului de urmărire penală, Cojocari A., Spian A., Cibric A. în lipsa unor acte de proveniență sau de însoțire, prin eludarea controlului vamal, au organizat introducerea mărfurilor menționate pe teritoriul Republicii Moldova, acestea fiind plasate temporar la un depozit situat pe teritoriul regiunii Transnistrene a Republicii Moldova, iar ulterior transportate pe teritoriul Republicii Moldova de către Pungă V., care era ajutat de către Bolandău I., Bocan M. și Bolandău N., ultimii trecându-le în partea dreaptă a Nistrului și transportându-le cu ajutorul unor mijloace de transport pe drumurile de ocolire a posturilor vamale interne de control spre mun. Chișinău, unde acestea urmau a fi depozitate, iar ulterior preluate de către I. Popînin, Spian A., Cibric A. și Cojocari A., cu repartizarea ulterioară persoanelor fizice care le-au procurat și au comandat transportarea acestora din Ucraina în Republica Moldova.

În actul de învinuire nu se indică persoanele care au transportat mărfurile peste frontiera vamală a Republicii Moldova și prin ce loc anume.

Marfa care a fost identificată de organul de urmărire penală în diferite perioade de timp și în diferite locuri, a fost pusă în învinuire în sarcina coinculpaților, fără a se individualiza și a se lua în calcul care au fost acțiunile fiecărui dintre ei la comiterea presupusei infracțiuni de contrabandă, intenția sau cooperarea materială în transportarea tuturor acestor mărfuri sau a fiecărui lot de marfă în parte.

Potrivit raportului Secției reglementări tarifare și netarifare a Biroului vamal Centru fără dată, se indică că s-a determinat valoarea în vamă a mărfuri fiind utilizată metoda de rezervă prevăzută în art. 17 din Legea cu privire la tariful vamal, iar baza de evaluare a mărfurilor a constituit prețul de realizare a mărfurilor identice și similare comercializate pe piața externă.

Potrivit unui alt raport a Secției reglementări tarifare și netarifare a Biroului vamal Centru s-a determinat valoarea în vamă a mărfuri fiind utilizată metoda de rezervă prevăzută în art. 17 din Legea cu privire la tariful vamal, iar baza de evaluare a mărfurilor a constituit prețul mărfurilor identice sau similare determinate în baza valorii tranzacției. În acest raport se indică că valoarea în vamă a mărfii ar putea fi estimată în sumă de ... lei.

Conform celui de-al treilea raport a Secției reglementări tarifare și netarifare a Biroului vamal Centru s-a determinat valoarea în vamă a mărfuri fiind utilizată metoda de rezervă prevăzută în art. 17 din Legea cu privire la tariful vamal, iar baza de evaluare a mărfurilor a constituit prețul de realizare a mărfurilor identice și similare pe piața internă, care s-a ajustat cu reducerile prevăzute în art. 15 din Lege.

IV. LEGISLAȚIA PERTINENTĂ:

Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr. 78, art.140) sunt următoarele:

1. Prevederi relevante ale Constituției Republicii Moldova (M.O., 1994, nr. 1) sunt următoarele:

**Articolul 1
Statul Republica Moldova**

”(...)

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.”

**Articolul 4
Drepturile și libertățile omului**

”(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 7 **Constituția, Lege Supremă**

”Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.”

Articolul 8 **Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internațional**

”(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.”

Articolul 16 **Egalitatea**

- (1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.
- (2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 21 **Prezumția nevinovăției**

”Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 22 **Neretroactivitatea legii**

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23 **Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle**

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26

Dreptul la apărare

” (1) Dreptul la apărare este garantat.
(...)”

2. Prevederile relevante ale Codului penal al Republicii Moldova nr. 985 din 18 aprilie 2002 (republicat în M.O., 2009, nr. 72-74, art. 195) sunt următoarele:

Articolul 3. Principiul legalității

”(1) Nimeni nu poate fi declarat vinovat de săvârșirea unei infracțiuni nici supus unei pedepse penale, decît în baza unei hotărîri a instanței de judecată și în strictă conformitate cu legea penală.

(2) Interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii penale sînt interzise.”

Articolul 10. Efectul retroactiv al legii penale

”(1) Legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective pînă la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale.

(2) Legea penală care înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv.”

Articolul 248. Contrabanda

„[...] (1) Trecerea peste frontiera vamală a Republicii Moldova a bunurilor valoarea cărora depășește 100 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărîre de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei, eludîndu-se controlul vamal ori tăinuindu-le de el, prin ascundere în locuri special pregătite sau adaptate în acest scop, ori cu folosirea frauduloasă a documentelor sau a mijloacelor de identificare vamală, ori prin nedeclarare sau declarare neautentică în documentele vamale sau în alte documente de trecere a frontierei,

3. Prevederile relevante ale Codului vamal al Republicii Moldova nr. 1149 din 20.07.2000.

Articolul 1. Noțiuni principale

În sensul prezentului cod, următoarele noțiuni semnifică:

[...]

5) *trecere a frontierei vamale* - introducerea și scoaterea de pe teritoriul vamal al Republicii Moldova de mărfuri și mijloace de transport, inclusiv prin expedieri poștale

internaționale, prin conducte și prin linii de transport electric. Acțiunile menționate prevăd:

- în cazul introducerii de mărfuri și mijloace de transport pe teritoriul vamal al Republicii Moldova sau în cazul introducerii lor pe cealaltă parte a teritoriului vamal al Republicii Moldova de pe teritoriul antrepozitelor vamale, are loc trecerea de facto a frontierei vamale;

- în cazul scoaterii de mărfuri și mijloace de transport de pe teritoriul vamal al Republicii Moldova sau în cazul introducerii lor pe teritoriul antrepozitelor vamale de pe cealaltă parte a teritoriului vamal al Republicii Moldova, depunerea declarației vamale sau efectuarea altor operațiuni vamale denotă intenția de a introduce sau scoate mărfuri și mijloace de transport;

[...]

10) *birou vamal; post vamal* - unități ale organului vamal în care pot fi îndeplinite, în totalitate sau în parte, formalitățile prevăzute de reglementările vamale;

[...]

Articolul 4. Teritoriul vamal și frontiera vamală a Republicii Moldova

(1) Teritoriul Republicii Moldova reprezintă un teritoriu vamal unic ce include teritoriul terestru, apele interioare, apele teritoriale și spațiul aerian de deasupra acestora.

[...]

(3) Frontiera de stat a Republicii Moldova, perimetrul antrepozitelor vamale constituie frontiera vamală a Republicii Moldova (denumită în continuare frontieră vamală).

4. Prevederi relevante din Legea nr. 215 din 04.11.2011 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova

Articolul 2. Frontiera de stat a Republicii Moldova

(1) Frontiera de stat a Republicii Moldova reprezintă linia naturală sau convențională care marchează limitele externe ale teritoriului asupra căruia Republica Moldova își exercită suveranitatea exclusivă pe uscat, pe sectoarele acvatice, subterane, aeriene și care trece, în linie dreaptă, de la un semn de frontieră la altul ori, acolo unde frontiera de stat nu este marcată în teren cu semne de frontieră, de la un punct de coordonate la altul. Pe fluvii și pe celelalte ape curgătoare frontiera de stat este cea stabilită prin tratatele încheiate de Republica Moldova cu statele vecine, respectându-se principiul dreptului internațional, conform căruia frontiera de stat trece pe mijlocul șenalului navigabil principal, iar pe apele curgătoare nenavigabile, pe la mijlocul pânzei de apă.

(2) Frontiera de stat se stabilește și se modifică prin lege organică, în conformitate cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, respectându-se principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

5. Prevederi relevante ale Convenției Europene a Drepturilor Omului, în vigoare pentru Republica Moldova din 1 februarie 1998:

Articolul 6 Dreptul la un proces echitabil

”1. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. [...]

2. Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită.

3. Orice acuzat are, mai ales, dreptul :

a. să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, despre natura și cauza acuzației aduse împotriva sa;

b. să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale;

[...]”

Articolul 7 Nici o pedeapsă fără lege

”1. Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care, în momentul în care a fost săvârșită, nu constituia o infracțiune, potrivit dreptului național sau internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai severă decât aceea care era aplicabilă în momentul săvârșirii infracțiunii.

2. Prezentul articol nu va aduce atingere judecării și pedepsirii unei persoane vinovate de o acțiune sau de o omisiune care, în momentul săvârșirii sale, era considerată infracțiune potrivit principiilor generale de drept recunoscute de națiunile civilizate.”

6. Prevederi relevante ale Declarației Universale a drepturilor omului, ratificată prin Hotărîrea Parlamentului RM nr.217-XII din 28.07.90:

Articolul 11

”Orice persoana acuzata de comiterea unui act cu caracter penal are dreptul sa fie presupusa nevinovata pina cind vinovatia sa va fi stabilita in mod legal in cursul unui proces public in care i-au fost asigurate toate garantiile necesare apararii sale. ”

7. Prevederile relevante ale Legii nr.317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională (M.O., 1995, nr. 8, art. 86) sunt următoarele:

Articolul 4

Atribuțiile

„(1) Curtea Constituțională:

a) exercită la sesizare controlul constituționalității legilor, regulamentelor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și dispozițiilor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

[...]

(2) Competența Curții Constituționale este prevăzută de Constituție și nu poate fi contestată de nici o autoritate publică.”

8. Prevederile relevante ale Codului jurisdicției constituționale nr. 502- XIII din 16 iunie 1995 (M.O., 1995, nr. 53-54, art. 597) sunt următoarele:

Articolul 2

Autoritatea de jurisdicție constituțională

„(1) Unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova este Curtea Constituțională.

(2) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească, garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.”

Articolul 4

Competența în materie a Curții Constituționale

„(1) În exercitarea jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională:

a) efectuează, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

[...]

(3) Curtea Constituțională examinează în exclusivitate chestiuni de drept.”

Articolul 7

Prezumția constituționalității actelor normative

„Orice act normativ, precum și orice tratat internațional la care Republica Moldova este parte; se consideră constituțional până când neconstituționalitatea lui va fi dovedită în procesul jurisdicției constituționale, cu asigurarea tuturor garanțiilor prevăzute de prezentul cod.”

9. Prevederi relevante ale Hotărîrii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova sunt următoarele:

”53. Pornind de la natura subsidiară a mecanismelor CEDO, statele membre au obligația de a extinde mecanismele de protecție a drepturilor omului la nivel național, în conformitate cu angajamentele ce derivă din procesul de eficientizare a CtEDO, asumate în cadrul Conferințelor de la Interlaken (18-19 februarie 2010), Izmir (26-27 aprilie 2011) și Brighton (19-20 aprilie 2012).”

”60. Curtea menționează că accesul liber la justiție constituie un aspect inerent al dreptului la un proces echitabil, principiu complex, cuprinzând mai multe relații și drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lui deplină. Fără un acces efectiv la o instanță, drepturile oferite justițiabililor ar fi iluzorii.

61. Astfel, dreptul de acces la justiție este înțeles ca un drept de acces concret și efectiv, care presupune ca justițiabilul să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta un act constituind o atingere adusă drepturilor sale.

62. Curtea reține că, pentru asigurarea protecției efective a drepturilor omului, nu este suficient a consacra drepturile materiale și a preciza pe cale constituțională condițiile minime pentru realizarea unei justiții echitabile, condiții întregite cu legi organice cu privire la organizarea și funcționarea instanțelor judecătorești. Este necesar, de asemenea, a stabili unele garanții procedurale de natură să consolideze mecanismele de protecție a acestor drepturi. Prin respectivele garanții procedurale, dreptul la un proces echitabil urmează a fi asigurat, în consecință, efectiv și efice.

63. Curtea subliniază că dreptul la un proces echitabil presupune *eo ipso* prezumția de conformitate a actelor normative interpretate și aplicate de instanța judecătorească în actul de înfăptuire a justiției cu normele constituționale și legislația internațională.”

”76. Prin urmare, în momentul în care judecătorul ordinar constată sau este invocată de către părți o anumită incertitudine privind constituționalitatea actului aplicabil, acesta este obligat să demareze procesul de exercitare a controlului constituționalității.”

”79. Astfel, controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate.

80. Curtea menționează că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil. Această cale indirectă, care permite cetățenilor accesul la justiția constituțională, oferă de asemenea, posibilitate Curții Constituționale, în calitatea sa de garant al supremației Constituției, să-și exercite controlul asupra puterii legiuitoare cu privire la respectarea catalogului drepturilor și libertăților fundamentale.”

”82. Curtea reține că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. 1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

83. Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.”

”86. Curtea reține că, prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprii instanței judecătorești.

87. Având în vedere cele menționate, orice instanță judiciară chemată să soluționeze un litigiu, în ipoteza unei îndoieli cu privire la constituționalitatea unei dispoziții, are atât puterea, cât și obligația să se adreseze Curții Constituționale.”

”96. Curtea reține că, potrivit art. 115 din Constituție, justiția se desfășurează prin Curtea Supremă de Justiție, prin curțile de apel și prin judecătorii. La fel, în virtutea art.116 din Legea Supremă, judecătorii din cadrul instanțelor de toate nivelele sunt independenți și se supun numai legii.”

”103. Astfel, Curtea menționează că, în timp ce dreptul de a ridica excepția de neconstituționalitate aparține judecătorilor din cadrul instanțelor judecătorești de toate nivelele, precum și având în vedere caracterul formal al rolului Curții Supreme de Justiție și lipsa competenței acesteia de a se pronunța asupra excepțiilor de neconstituționalitate ridicate de instanțele judecătorești ierarhic inferioare, prevederile literelor a) și g) de la alin. (1) al articolului 135 din Constituție nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului altor instanțe ordinare de a sesiza instanța de jurisdicție constituțională.”

”107. În același timp, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g), sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza. O astfel de interpretare asigură principiul constituțional al independenței tuturor judecătorilor în soluționarea cauzelor și supremația Constituției în procesul de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale.”

V EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII.

Exigența statului de drept presupune, *inter alia*, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, § 41). În special în materie penală, dispozițiile articolului 22 din Constituție, împreună cu prevederile articolului 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, garantează principiul legalității incriminării și al pedepsei penale (*nullum crimen, nulla poena sine lege*). În jurisprudența sa, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a stabilit că articolul 7 din Convenție trebuie să fie interpretat și aplicat astfel încât să se asigure o protecție efectivă împotriva urmării penale, a condamnării și a sancționării arbitrare a persoanei (*Del Rio Prada v. Spania* [MC], 21 octombrie 2013, § 77; *Rohlena v. Cehia* [MC], 27 ianuarie 2015, § 50; *Vasiliauskas v. Lituania* [MC], 20 octombrie 2015, § 153; *Koprivnikar v. Slovenia*, 24 ianuarie 2017, § 45). Această afirmație este valabilă și în contextul articolului 22 din Constituție așa cum a menționat Curtea Constituțională în Hotărârea Curții Constituționale nr. 25 din 13 octombrie 2015.

Principiul legalității incriminării și a pedepsei penale presupune, prin definiție, că nicio faptă nu poate fi considerată ca infracțiune dacă nu există o lege care să prevadă acest lucru (*nullum crimen sine lege*) și că nu poate fi aplicată nicio pedeapsă dacă nu este prevăzută de lege (*nulla poena sine lege*). Legalitatea incriminării și a pedepsei reprezintă principala garanție a securității juridice a persoanei în materie penală. Principiul în discuție are consecințe atât în activitatea de elaborare a normelor penale, cât și în procesul aplicării acestora. Curtea Constituțională a Republicii Moldova în Hotărârea sa cu nr. 12 din 14 mai 2018 a menționat că acest principiu se adresează deopotrivă legislatorului și judecătorului.

Principiul legalității incriminării și a pedepsei intervine atât sub aspect material, cât și sub aspect formal. Sub aspect material, acest principiu impune două obligații fundamentale: 1) să prevadă într-un text de lege faptele considerate infracțiuni și pedepsele aferente; și 2) să redacteze textul legal cu suficientă claritate, pentru ca orice persoană să poată realiza care sunt acțiunile sau inacțiunile care intră sub incidența lui. Aspectul formal se referă la obligația adoptării normelor penale ca legi organice, potrivit articolului 72 alin. (3) lit. n) din Constituție. Pe de altă parte, principiul analizat le impune subiectelor dotate cu competența aplicării legii penale două obligații esențiale: interpretarea strictă a legii penale și interzicerea analogiei, adică să nu aplice legea dincolo de conținutul acesteia, și, respectiv, interzicerea aplicării retroactive a legii penale, cu excepția legii penale mai favorabile.

Infracțiunea și pedeapsa trebuie să fie prevăzute de lege. Expresia „prevăzută de lege” presupune, între altele, ca legea să întrunească standardul calității, i.e. aceasta trebuie să fie – așa cum afirmă constant Curtea Europeană – accesibilă și previzibilă (*Kononov v. Letonia* [MC], 17 mai 2010, § 185; *Maktouf și Damjanović v. Bosnia și Herțegovina* [MC], 18 iulie 2013, § 66; *Del Rio Prada v. Spania* [MC], 21 octombrie

2013, § 91; Rohlena v. Cehia [MC], 27 ianuarie 2015, § 50; Vasiliauskas v. Lituania [MC], 20 octombrie 2015, § 154; Koprivnikar v. Slovenia, 24 ianuarie 2017, § 48).

De altfel, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a notat în Hotărârile sale nr. 25 din 13 octombrie 2015, nr. 22 din 27 iunie 2017 și nr. 12 din 14 mai 2018, că și articolul 23 alin. (2) din Constituție implică adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile.

Accesibilitatea legii penale presupune ca textele de lege să poată fi cunoscute de către destinatari. Orice persoană trebuie să poată să dispună de informații privind normele juridice aplicabile într-un caz concret (Khlyustov v. Rusia, 11 iulie 2013, § 68).

Persoanele vizate de norma de drept penal trebuie să fie apte să stabilească caracteristicile esențiale ale actului interzis doar în baza prevederilor care îl specifică, adică prin aplicarea simplă a regulilor de interpretare lingvistică. În același timp, pentru ca legea să îndeplinească cerința de previzibilitate, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66). O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61).

Aplicarea principiilor sus menționate cu referire la sintagma: "peste frontiera vamală a Republicii Moldova".

Articolul 248 alin. (1) din Codul penal stabilește răspunderea pentru infracțiunea de contrabandă ce constituie fapta persoanei de trecere peste frontiera vamală a Republicii Moldova a mărfurilor, a bunurilor valoarea cărora depășește 100 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărâre de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei, eludându-se controlul vamal ori tăinuindu-le de el, prin ascundere în locuri special pregătite sau adaptate în acest scop, ori cu folosirea frauduloasă a documentelor sau a mijloacelor de identificare vamală, ori prin nedeclarare sau declarare neautentică în documentele vamale sau în alte documente de trecere a frontierei.

Latura obiectivă a infracțiunii de contrabandă constituie trecerea peste frontiera vamală a bunurilor eludându-se controlul vamal ori tăinuindu-le de el prin metodele prevăzute la art. 248 Cod penal.

Infracțiunea de contrabandă se consideră consumată în momentul trecerii ilegale de facto peste frontiera vamală a bunurilor, aceasta rezultă atât din dispoziția art. 248 al. 1) Cod penal, din prevederile art. 1 p. 5 din Codul Vamal al RM, precum și din conținutul p. 12 a Hotărârii explicative a Plenului CSJ nr. 5 din 24.12.2010, Privind practica judiciară în cauzele referitoare la contrabandă, eschivarea de la achitarea plăților vamale și contravențiile vamale.

Potrivit art. 4 al. 1) din Codul Vamal, frontiera de stat a Republicii Moldova, constituie frontiera vamală a Republicii Moldova, iar potrivit art. 2 al. 1) din Legea cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova, frontiera de stat a Republicii Moldova reprezintă linia naturală sau convențională care marchează limitele externe ale teritoriului asupra căruia Republica Moldova își exercită suveranitatea exclusivă pe uscat, pe sectoarele acvatice, subterane, aeriene și care trece, în linie dreaptă, de la un semn de frontieră la altul ori, acolo unde frontiera de stat nu este marcată în teren cu semne de frontieră, de la un punct de coordonate la altul. Pe fluvii și pe celelalte ape curgătoare frontiera de stat este cea stabilită prin tratatele încheiate de Republica Moldova cu statele vecine, respectându-se principiul dreptului internațional, conform căruia frontiera de stat trece pe mijlocul șenalului navigabil principal, iar pe apele curgătoare nenavigabile, pe la mijlocul pânzei de apă.

Altfel spus, datorită sintagmelor, "peste frontiera vamală a Republicii Moldova" care se conțin în dispozițiile articolului 248 alineatul 1) din Codul penal, rezultă că constituie infracțiune de contrabandă orice faptă de trecere peste linia naturală sau convențională care marchează limitele externe ale teritoriului Republica Moldova, adică peste frontiera de stat a Republicii Moldova a bunurilor.

Pentru că majoritatea punctelor de control vamal, birouri vamale sau posturi vamale se află peste frontiera de stat, spre interiorul teritoriului Republicii Moldova, la o anumită distanță de liniile de frontieră a Republicii Moldova, în astfel de cazuri persoana nici nu are posibilitatea reală de a declara organului vamal despre mărfurile obiecte sau valorile în momentul când trece de facto peste frontiera de stat care delimitează teritoriul Republicii Moldova de un alt stat și care constituie și frontiera vamală a Republicii Moldova. Astfel datorită sintagmelor contestate, avînd în vedere că infracțiunea de contrabandă este consumată la momentul trecerii de facto peste frontiera de stat, persoana care trece de facto peste linia de frontieră a Republicii Moldova cu anumite bunuri în proporții mari sau deosebit de mari, comite infracțiunea de contrabandă din moment ce trece peste punctul unde este de facto frontiera de stat și continuă această infracțiune pe tot segmentul deplasării cu aceste bunuri pînă în locul unde se află punctul de control vamal. În astfel de situații formal se comite o infracțiune de contrabandă pentru că persoana în momentul în care trece peste frontiera vamală nu declară organului vamal bunurile pe care le deține, dar în realitate nici nu se află în posibilitatea de a le declara pentru că în acel loc nu este punctul de control vamal.

Este bine cunoscut că pe podurile ce leaga Republica Moldova de statele vecine, deasupra unde se află mijlocul pânzei de apă, nu există post vamal, că doar acolo potrivit legii s-ar afla frontiera vamală a Republicii Moldova. Mai mult ca atît, anumite segmente a frontierei de stat a Republicii Moldova cu Ucraina, în regiunea autoproclamatei republici Transnistria nici nu este controlată de către autoritățile Republicii Moldova și în astfel de situații persoana nici nu este în posibilitatea reală de a declara organelor vamale a Republicii Moldova despre bunurile de care dispun asupra sa în momentul trecerii peste liniile de frontieră a Republicii Moldova. În situația în care persoana se deplasează cu transportul aerian avînd asupra sa anumite obiecte a căror valoare constituie proporții mari, datorită acestei sintagme contestate rezultă că ar comite infracțiunea de contrabandă din moment ce traversează pe calea aerului peste

linia care marchează limitele externe ale teritoriului Republica Moldova și continua această faptă infracțională pe toată distanța parcursă pînă în aeroport.

În anumite cazuri poate constitui infracțiune de contrabandă și prezentarea la organul vamal intern spre exemplu Biroul Vamal Chișinău, a documentelor vamale frauduloase de transport sau comerciale care se referă la alte mărfuri sau bunuri ori la alte cantități de mărfuri sau bunuri decât cele prezentate în vamă și în aceste cazuri fapta nu se comite în momentul trecerii peste frontiera vamală dar în momentul prezentării documentelor sau datelor nereale organului vamal intern.

Pentru a da o claritate a celor expuse mai sus țin să menționez că în Codul vamal al României, infracțiunea de contrabandă constituie:

– introducerea în sau scoaterea din țară, prin orice mijloace, a bunurilor sau mărfurilor, prin alte locuri decât cele stabilite pentru control vamal, ...

Cu referire la sintagmele contestate și speța examinată, consider că urmează a se opera cu prezumția cunoașterii legii, care decurge din principiul general de drept *Nemo censetur ignorare legem*. Urmează a se stabili dacă sintagma "peste frontiera vamală a Republicii Moldova" care se conține în dispozițiile articolului 248 alineatul 1) din Codul penal este suficient de previzibilă. Nivelul de precizie al legislației depinde într-o măsură considerabilă de domeniul pe care-l reglementează, de numărul și statutul celor cărora li se adresează. În prezenta cauză, gradul de previzibilitate al legii trebuie apreciat în lumina standardului „experienței juridice obișnuite”, pentru că norma contestată are o aplicabilitate generală.

În legătură cu înțelesul ce rezultă din lege a conținutului noțiunii de „ frontieră vamală a Republicii” în coraport cu legea penală care la art. 248 al. 1) din Codul penal indică că infracțiune de contrabandă este atunci cînd se trece peste frontiera vamală a Republicii Moldova a bunurilor sau în momentul în care aceste bunuri sunt trecute prin alte locuri decât cele stabilite pentru control vamal, sau cînd nu se declară aceste bunuri în locurile de control vamal. Se observă că există o stare de incertitudine în ce moment se comite infracțiunea de contrabandă:

1) în moment ce obiectele, bunurile și alte valori sunt trecute peste frontiera vamală a Republicii Moldova care este aceeași cu Frontiera de stat, adică pînă a ajunge la punctul de control vamal ?

2) în moment ce persoana ajunge în punctul de control vamal și trece cu mărfurile de acest punct doar după ce trece și de linia frontierei vamale?

3) în moment ce persoana trece de punctul de control vamal și încă nu trece cu mărfurile de linia frontierei vamale?

4) în moment în care persoana ajunsă în punctul de control nu declară organului vamal mărfurile pe care le are asupra sa?

4) în momentul în care după ce a trecut de postul de control vamal de la frontieră, ajuns la punctul de control vamal intern prezintă autorității vamale, documente vamale sau comerciale care se referă la alte mărfuri sau bunuri ori la alte cantități de mărfuri sau bunuri decât cele prezentate în vamă ori prezintă astfel de acte falsificate?

Pentru că legea nu oferă răspunsuri la aceste întrebări, nu există criterii obiective care ar delimita importanța deosebită a momentului cînd se consumă

infracțiunea de contrabandă și din acest motiv există riscul ca această limită să fie stabilită în baza unor criterii arbitrare și discreționare de către cei dotați cu competența aplicării legii penale. Acest exercițiu poate avea ca efect extinderea sferei de aplicare a articolului 248 din Codul penal.

Posibilul justițiabil este privat de posibilitatea de a prevedea, în mod rezonabil, în ce condiții ar urma să răspundă pentru tentativă de contrabandă și în ce condiții ar urma să răspundă pentru infracțiune de contrabandă consumată.

Potrivit art. 81 al. 2) din Codul penal, mărimea pedepsei pentru pregătirea de infracțiune ce nu constituie o recidivă nu poate depăși jumătate din maximumul celei mai aspre pedepse prevăzute la articolul corespunzător din Partea specială a prezentului cod pentru infracțiunea consumată.

Norma contestată acordă instanței de judecată o marjă largă de discreție, fapt care generează existența hotărârilor judecătorești cu interpretări diametral opuse când pentru fapte identice de transportare a mărfurilor din autoproclamata republică Transnistria persoanele sunt atrase la răspundere pentru eschivarea de la achitarea plăților vamale, conform art. 249 CP, iar în alte cazuri similare faptele sunt considerate a fi infracțiune de contrabandă.

Prin urmare, articolul 248 alin. (1) din Codul penal este susceptibil de interpretare extensivă defavorabilă făptuitorului. Totuși, așa cum a reiterat recent Curtea Europeană în cauza Prigală v. Republica Moldova, 13 februarie 2018, §§ 38-40, interpretarea extensivă defavorabilă constituie o încălcare a articolului 7 din Convenția Europeană. Așadar, în lipsa unor repere obiective, inclusiv normative, calificarea unei fapte în tentativă de contrabandă, în contrabandă consumată sau în eschivare de la achitarea plăților vamale se face la discreția celor care aplică legea penală, justițiabilul găsindu-se într-o stare de insecuritate juridică.

Rezumând cele enunțate supra, sintagma ”peste frontiera vamală a Republicii Moldova” care se conține în dispozițiile articolului 248 alineatul 1) din Codul penal este formulată de o manieră imprecisă și neclară și le conferă autorităților care le aplică o marjă largă de discreție. Prin urmare, ele nu îndeplinesc standardul calității legii penale, fiind contrare articolelor 1 alin. (3) și 22, coroborate cu articolul 23 alin. (2) din Constituție.

Aplicarea principiilor sus menționate cu referire la sintagma : ” valoarea căroră depășește 100 de salarii medii lunare pe economie prognozate...” de la articolul 248 alineatul 1) din Codul penal.

Articolul 248 alin. (1) din Codul penal stabilește răspunderea pentru infracțiunea de contrabandă de bunuri valoarea căroră depășește 100 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărâre de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei, eludându-se controlul vamal ori tăinuindu-le de el.

Dispoziția art. 248 al. 1) Cod penal nu indică care valoare urmează a fi stabilită pentru stabilirea proporțiilor infracțiunii de contrabandă, adică valoarea de piață a bunurilor pe piața RM, pe piața externă, valoarea în vamă a acestora sau o altă valoare.

Potrivit practicii judiciare existente ce rezultă și din prevederile pct. 8 a Hotărârii explicative a Plenului CSJ nr. 5 din 24.12.2010, Privind practica judiciară în

cauzele referitoare la contrabandă, eschivarea de la achitarea plăților vamale și contravențiile vamale, la soluționarea chestiunii privind proporția contrabandei, costul mărfurilor, obiectelor sau al altor valori se calculează în conformitate cu prețurile vamale stabilite prin Legea cu privire la tariful vamal la momentul săvârșirii contrabandei.

Potrivit art. 1 din această lege, mărfurilor introduce sau scoase de pe teritoriul Republicii Moldova li se stabilește valoarea în vamă. Aceiași lege la art. 8 al. 3) indică că în cazul în care nu există date ce ar confirma corectitudinea determinării valorii în vamă a mărfii anunțate, aceste date nu sînt veridice, sau suficiente, autoritatea vamală este în drept să determine de sine stătător valoarea în vamă a mărfii, aplicînd consecutiv una din cele 6 metode prevăzute de prezenta lege.

La prima vedere ar părea că stabilindu-se valoarea în vamă se crează o situație favorabilă persoanelor învinuite, inculpate de comiterea infracțiunii de contrabandă, pentru că valoarea în vamă nu include în sine taxa pe valoarea adăugată, adaosurile comerciale ș.a. dar de facto este o situație inversă pentru că potrivit legii sus menționate, valoarea în vamă se stabilește doar de către organul vamal.

Consider că valoarea în vamă a mărfurilor este stabilită de organul vamal, ea fiind mărită intenționat și în mare parte depășește și prețul de piață a acestora pe teritoriul Republicii Moldova.

Valoarea în vamă a mărfurilor de care se învinuiește A. Cojocari a fost stabilită de către 3 diferiți angajați ai Biroului vamal Centru, deși toți aceștia au în dicat că valoarea în vamă a mărfurilor a fost stabilită prin metoda de rezervă, un inspector vamal a indicat în raportul său că la stabilirea valorii în vamă a unui lot din această marfă, baza de evaluare a mărfurilor a constituit prețul de realizare a mărfurilor identice și similare comercializate pe piața externă, al doilea inspectorul vamal a indicat că baza de evaluare a unui alt lot de marfă a constituit prețul mărfurilor identice sau similare determinate anterior în baza valorii tranzacției și că valoarea în vamă ar putea fi estimate în sumă de ..., iar cel de-al treilea inspectorul vamal în raportul său a indicat că baza de evaluare a mărfurilor a constituit prețul de realizare a mărfurilor identice și similare pe piața internă.

Deși valoarea în vamă a mărfii ce constituie obiectul infracțiunii de contrabandă a fost stabilită prin una și aceeași metodă – metoda de rezervă, fiecare inspector vamal care a determinat valoarea în vamă a pus la bază diferite prețuri, într-un caz s-a luat la bază prețul de realizare a mărfurilor identice și similare comercializate pe piața internă, în alt caz prețul de realizare a mărfurilor pe piața externă fără a se indica pe piața externă a cărei țări, în alt caz s-a luat la bază prețul mărfurilor identice sau similare determinate anterior în baza valorii tranzacției, deși toate aceste modalități reprezintă metode diferite.

Deși se pretinde că inspectorii vamali emit o concluzie despre valoarea în vamă a mărfurilor, adică ar avea calitatea de specialiști, acești specialiști nici măcar nu sunt preîntîmpinați de răspundere penală pentru prezentarea cu bună știință a concluziilor false, anumite concluzii sunt întocmite cu probabilitate cu toate că la raportul inspectorilor vamali de stabilire a valorii în vamă se anexează tabele anexă de calcul a valorii în vamă aceste anexe nu sunt semnate de nimeni, cu toate că se pretinde că

valoarea în vamă diferă de țara de origine a mărfurilor, în aceste anexe nu se indică nici măcar care țară de origine a fost luată în calcul la stabilirea valorii în vamă, la fel în aceste tabele pe anumite poziții numărul untăților de marfă și denimirea mărfii diferă de cea indicate în învinuire.

Dubiile asupra corectitudinii stabilirii valorii în vama a marfurilor obiect a contrabandei sunt alimentate de faptul că urmărirea penală pe cazurile de contrabandă în majoritatea cazurilor este constată de organul vamal, pînă la moment, precum și în cazul din speță a fost exercitată de către organul de urmărire penală al Serviciului vamal, valoarea în vamă a mărfurilor este stabilită de către angajații Biroul vamal care sunt colegi de serviciu cu cei care constată fapta de contrabandă, care pînă în prezent au exercitat nemijlocit urmărirea penală și fac parte din cadrul aceleiași instituții - Serviciu Vamal, astfel se află într-o interdependență de serviciu și cu toate că sunt subdiviziuni diferite ele fac parte din cadrul aceleiași instituție față de care sunt subordonați, iar serviciul vamal prin organul său constatare a cazurilor de contrabandă (inspectori vamali, echipe mobile, lucrători operativi, organ de urmărire penală) este parte la această procedură și prin competențele sale urmărește stabilirea vinovăției persoanei care se bănuiește, învinuiește de comiterea contrabandei.

Cel mai grav este că apărarea, alt organ independent de Serviciul vamal nu poate verifica corectitudinea sau autenticitatea datelor care stau la baza stabilirii valorii în vamă a mărfurilor prin metoda de rezervă, nu au acces la baza de date, informațiile Serviciului Vamal de care se conduce organul vamal la stabilirea valorii în vamă.

În conformitate cu art. 1 alin. (3) din Constituție, Republica Moldova este un stat de drept. O condiție esențială a existenței unui stat de drept este proclamarea și aplicarea cu strictețe a principiului legalității - principiul general de drept al supremației și respectării necondiționate a dreptului, garantat de art. 1 din Convenția CEDO în coroborare cu preambulul Constituției.

Legea penală prin dispoziția art. 248 al. 1) din Codul penal nu oferă răspuns dacă mărfurilor ce constituie obiectul contrabandei urmează a fi stabilită valoarea comercială a acestora, valoarea în vamă sau o altă valoare.

Pentru că legea nu oferă răspunsuri la aceste întrebări, există riscul ca această limită să fie stabilită în baza unor criterii arbitrare și discreționare de către cei dotați cu competența aplicării legii penale, de către reprezentanții serviciului vamal organ care identifică faptele de contrabandă și în același timp stabilește valoarea în vamă a bunurilor ce constituie obiectul contrabandei. Acest exercițiu poate avea ca efect stabilirea incorectă și pe alocuri tendențioasă a valorii în vamă a mărfurilor ce constituie obiectul contrabandei.

Pînă în prezent nu există o procedură clară și bine definită cum anume organul vamal stabilește valoarea în vamă a mărfurilor prin metoda de rezervă, iar posibilul justițiabil este privat de posibilitatea reală de a verifica prin intermediul unor specialiști, experți independenți corectitudinea stabilirii acestei valori.

Prin urmare, sintagma "valoarea bunurilor" de la art. 248 alin. (1) din Codul penal este susceptibil de interpretare extensivă defavorabilă făptuitorului.

Rezumând cele enunțate supra, dispoziția articolului 248 alineatul 1) din Codul penal este formulată de o manieră imprecisă și neclară și le conferă autorităților o marjă

largă de discreție. Prin urmare, această normă nu îndeplinește standardul calității legii penale, fiind contrare articolelor 1 alin. (3) și 22, coroborate cu articolul 23 alin. (2) din Constituție.

Potrivit articolului 21 din Constituție, orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

Prin prisma principiului prezumției nevinovăției pedepsirea oricărei persoane pentru o faptă penală se poate realiza doar în baza unor informații certe și veridice despre vinovăția ei, neadmițându-se presupunerile sau probele afectate de incertitudine.

Regula examinării sub toate aspectele, complet și obiectiv are o aplicare fundamentală în cadrul procesului de apreciere a probelor, fiind mecanismul legal de formare a propriei convingeri a instanței de judecată. Existența regulii enunțate este dictată de necesitatea realizării scopului procesului penal și aflării adevărului pe fiecare cauză examinată.

În cazurile de contrabandă legea penală urmează să stabilească care valoare a bunurilor de contrabandă urmează a fi stabilită, astfel încât să acorde posibilitatea de a fi verificată această valoare cu ajutorul unor specialiști, experți independenți, să existe o procedură clară și nu una deductivă sau discrețională ce depinde de anumite date de care dispune doar serviciul vamal și care în mare parte nu este posibil de a fi verificate.

În același timp conform art. 1 din Codul de procedură penală, procesul penal are ca scop protejarea persoanei de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite, astfel ca nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată. Iar organele de urmărire penală și instanțele judecătorești în cursul procesului sînt obligate să activeze în așa mod încât nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată, ori să nu fie victima încălcării altor drepturi fundamentale.

Garantarea acestor drepturi este justificată, în special, de necesitatea de a proteja acuzatul împotriva abuzurilor din partea autorităților, ceea ce permite evitarea erorilor judiciare și într-un final asigurarea unui proces echitabil.

Egalitatea armelor constituie unul dintre elementele noțiunii mai largi – de proces echitabil, care impune instanța să ofere fiecărei părți posibilitatea rezonabilă de a-și susține cauza în condiții care să nu o plaseze într-o situație dezavantajată în raport cu adversarul ei. În procedura penală pe cauze de contrabandă apărarea este într-o poziție dezavantajată de cea a acuzării deoarece se află în posibilitate restrînsă sau chiar imposibilitate de a verifica sau a combate proba acuzării care prin intermediul organului vamal stabilește valoarea în vamă a mărfurilor. Dintr-un punct de vedere, procurorul este parte în proces cu drepturi egale determinate de art.51, art.6 pct.29 C.proc. pen., care stabilesc că părțile în proces sunt persoanele care în procesul penal exercită funcții de acuzare sau apărare în baza egalității în drepturi și a principiului contradictorialității, cât și de alte articole care creează imaginea egalității părților. Dintr-un alt punct de vedere, apărarea este limitată în acest drept pe cazurile de contrabandă.

Prin art. 4) și 8) din Constituție statul și-a asumat obligația de a respecta drepturile și libertățile omului prevăzute în Declarația Universală a Drepturilor Omului și alte tratate la care Republica Moldova este parte, iar dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Prin urmare, sintagma "valoarea bunurilor" de la art. 248 alineatul 1) din Codul penal, față de care s-a solicitat controlul de constituționalitate vine în contradicție și cu prevederile art. 1 alin. (3), art. 21 - prezumția nevinovăției, art. 22 [principiul legalității incriminării și pedepsei penale], precum și articolul 23 din Constituție [calitatea legii penale] în coroborare cu art. 26 al. 1) din Constituția Republicii Moldova - dreptul la apărare, articolul 6 din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului.

Astfel, dreptul la un proces echitabil este înțeles ca un drept concret și efectiv, care presupune ca acuzatul să beneficieze de o posibilitate reală de a contesta o concluzie a unui specialist care stă la baza concluziilor de învinuire.

În temeiul art. 6 paragraf 3 lit. b) din Convenția CEDO, orice acuzat are mai ales dreptul să dispună de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale. Pentru a putea beneficia de acest drept fundamental, persoanei acuzate de infracțiunea de contrabandă trebuie să i se garanteze posibilitatea efectivă de a contesta concluziile specialistului angajat al statului și al instituției din care face parte organul de urmărire penală privind valoarea bunurilor obiect al contrabandei.

Principiul prezumției de nevinovăție se corelează cu principiul garantării dreptului la apărare prevăzut la art. 26 al. 1) din Constituția Republicii Moldova.

Dreptul la apărare este un drept concret și efectiv de acces la mijloacele de apărare, care presupune ca justițiabilul să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a aduce probe noi care ar combate probele acuzării, sau de a contesta anumite probe, inclusiv anumite concluzii ale angajaților statului despre valoarea în vamă a mărfurilor, în caz contrar are loc o atingere a acestui drept.

Legislația penală trebuie să indice cu o claritate rezonabilă care valoarea urmează a fi stabilită pe cazurile de contrabandă și care este metoda și procedura de stabilire, pentru a fi asigurat persoanelor acuzate nivelul minim de protecție la care cetățenii au dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică (*a se vedea cauza CEDO Domenichini vs. Italy, Reports 1996-V, p. 1800, §33*)".

Aplicarea principiilor sus menționate cu referire la sintagma : " în vigoare la momentul săvârșirii faptei" de la articolul 248 alineatul 1) din Codul penal.

Această sintagmă vină în contradicție cu principiul aplicării legii penale mai blînde. Astfel la momentul comiterii faptei de contrabandă un anumit lot de marfă ar putea să depășească valoarea a 100 salarii medii lunare pe economie prognozate stabilite prin hotărîre de Guvern în vigoare la acel moment, dar avînd în vedere că salarii medii lunare pe economie sunt prognozate pentru fiecare an în parte, sau sunt modificate pentru perioade diferite ale anului, s-ar putea ca la momentul examinării cauzei în instanța de judecată, sau la momentul executării pedepsei penale, același lot

de marfă să prezinte o valoare mai mica decât 100 salarii medii lunare pe economie prognozate stabilite prin hotărîre de Guvern.

Drept exemplu, salariul mediu lunar pe economie pentru anul 2017 a fost stabilit în sumă de 5600 lei X 100 = 560 000 lei. În luna septembrie 2017 fapta de transportare prin contrabandă a unui lot de marfă în valoare de 600 000 lei constituia infracțiune prevăzută la art. 248 al. 1 Cod penal. Salariului mediu lunar pe economie în anul 2018 s-a mărit și a fost stabilit de 6150 lei care X 100 = 615 000 lei. În anul 2018 dacă altcineva comite fapta de transportare prin contrabandă a mărfurilor în valoare de 600 000 lei, această faptă nu mai constituie o infracțiune și persoana este atrasă la răspundere contravențională și cu toate acestea, dacă în anul 2018 instanța de judecată examinează cauza de învinuire în comiterea infracțiunii de contrabandă ce a avut loc în 2017 cu bunuri în valoare de de 600 000 lei, persoana care a comis fapta în anul 2017 este atras la răspundere penală în anul 2018 pentru infracțiunea de contrabandă, deși la momentul judecării cauzei și ulterior la momentul executării pedepsei aceiași faptă de contrabandă cu bunuri în valoare de de 600 000 lei nu mai constituie o faptă infracțională.

Această sintagmă de la art. 248 al. 1) Cod penal: "la momentul săvîrșirii faptei" înrăutățește situația inculpatului A. Cojocari pentru că ea a fost publicată și a intrat în vigoare la data de 17.08.2018, respectiv ea urmează a fi aplicată și pentru faptele ce se pretind că au avut loc în anul 2017 adică cu efect retroactiv, doar că salariul mediu lunar pe economie pentru 2017 a fost stabilit în sumă de 5600 lei, iar în anul 2018 cînd sintagma contestată au intrat în vigoare prin modificările de la art. 248 al. 1) CP, salariul mediu lunar pe economie este stabilit în mărime de 6150 lei.

Astfel apare aceeași situație descrisă mai sus, la momentul intrării în vigoare a sintagmei contestate de la art. 248 al. 1 CP, constituie infracțiune de contrabandă dacă obiectul acesteia constituie suma de 615 000 lei, iar în același timp această normă modificată urmează a fi aplicată cu efect retroactiv și pentru faptele comise în 2017 în curs de judecare, care au un obiect al contrabandei în valoare de la 560 000 lei și pînă la 615 000 lei, altfel spus îi plasează în situații diferite defavorabile pe cei care sunt cercetați pentru fapte comise în anul 2017 și cei care au comis fapte de contrabandă în 2018.

Legea penală nu poate avea efect retroactiv în situația în care înrăutățește situația persoanei.

Posibilul justițiabil este privat de posibilitatea de a prevedea, în mod rezonabil, în ce condiții ar urma să răspundă pentru contravenția de contrabandă și în ce condiții ar urma să răspundă pentru infracțiunea de contrabandă.

Reieșind din art. 10 alin. (1) Cod penal, legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvîrșit faptele respective pînă la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale.

În această situație, trebuie aleasă legea penală succesivă în timp, în integralitatea sa, înlăturându-le pe celelalte, ca și cînd nu ar exista.

Ca atare, legea penală se aplică în ansamblul său și nu pe grupuri difuze de norme materiale, desprinse din reglementarea existentă la un moment dat și combinate cu alte fragmente normative. În această modalitate nu se aplică legea penală mai favorabilă, ci se obține o lege penală favorabilă unui segment privilegiat de fapte, care beneficiază de tot ceea ce este mai bun din cele două legi succesive, situație inechitabilă față de celelalte categorii de persoane, care vor fi judecați în temeiul noii legi penale, dar față de care vor fi aplicate hotărârile vechi de guvern privind salariile medii lunare pe economie prognozate pe perioade anterioare.

Prin urmare, acest așa-numit principiu al aplicării legii penale pe diferite perioade de timp încalcă principiul fundamental al egalității cetățenilor în fața legii, consacrat de art. 16 din Constituție, conform căruia cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări. Ori, însuși segmentul de persoane cercetați pentru fapte infracționale de tranziție, ca beneficiar favorizat al acestei legi, constituie un exemplu clar de privilegiu acordat acestei categorii de persoane. În același timp, sunt discriminate celelalte categorii de persoane, care răspund penal pentru contrabandă care cu ceva timp în urmă valoarea bunurilor obiect al contrabandei depășea 100 salarii medii lunare pe economie prognozate, iar ulterior peste o perioadă de timp nu mai depășește valoarea a 100 salarii medii lunare pe economie prognozate prin Hotărâre de Guvern.

În temeiul celor expuse țin să comunic că desi a fost prevăzută la un moment dat ca infracțiune fapta de contrabandă a cărei obiect constituie bunuri de o anumită valoare, între timp această faptă de contrabandă cu bunuri de aceeași valoare este dezincriminată, ea nu mai constituie infracțiune și din acest motiv persoana nu poate fi atrasă la răspundere pentru o faptă pentru care la momentul atragerii la răspundere a fost dezincriminată, iar din acest motiv, sintagma "în vigoare la momentul săvârșirii faptei" de la art. 248 al. 1) Cod penal vine în contradicție cu art. 22 din Constituție [principiul legalității incriminării și pedepsei penale].

Într-un regim democratic care se fundamentează pe statul de drept, acesta are limitat dreptul de sancționare (jus puniendi), astfel că el trebuie să nu sancționeze decât acele fapte care erau prevăzute ca infracțiuni la data comiterii lor și să aplice exclusiv sancțiunile existente în cadrul sistemului sancționator la data săvârșirii infracțiunii, cu excepția cazului în care, până la stingerea raportului penal de conflict, intră în vigoare o lege penală mai blândă.

Prin aplicarea legii penale în timp se înțelege ansamblul de norme juridice penale ce izvorăsc din rațiuni de politică penală, prin care se reglementează modul de aplicare a principiului mitior lex în raport cu timpul săvârșirii infracțiunii și cu momentul tragerii la răspundere penală a celor ce au săvârșit infracțiuni.

Infracțiunea de contrabandă prevăzută la art. 248 CP, se determină printr-un ansamblu de norme ce au fost integrate organic în dispoziția art. 248 al. 1) CP, iar hotărârile de Guvern privind stabilirea salariilor medii lunare pe economie prognozate nicidecum nu reprezintă dispoziții autonome atunci când se determină dacă o faptă constituie sau nu infracțiune de contrabandă. Altfel spus hotărârea de Guvern privind stabilirea salariilor medii lunare pe economie prognozate este o parte a legii penale privind infracțiunea de contrabandă.

Atunci când o normă penală face trimitere la o altă normă determinată, de la care împrumută unul sau mai multe elemente, modificarea normei completatoare atrage și modificarea normei incomplete. În cazul abrogării sau modificării normei completatoare, norma incompletă păstrează elementele preluate de la aceasta în forma existentă la data abrogării sau modificării. Modificarea legii penale constă în schimbarea sau completarea legii cu alta normă sau a unei norme completatoare cu altă normă.

Astfel atunci când norma completatoare se modifică, în cazul din speță hotărîrea de Guvern de stabilire a salariilor medii lunare pe economie prognozate, se crează o normă penală mai blîndă, care crează o situație mai favorabilă bănuितului, învinuitului, inculpatului.

De altfel, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, într-o speță relativ recentă, deși nu a menționat în terminis acest lucru, a statuat că respectarea dispozițiilor art.7 par. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale impun, în cazul legilor penale succesive, alegerea globală a legii penale mai favorabile. Astfel, prin Hotărârea din 18 iulie 2013, pronunțată în cauza Maktouf și Damjanović împotriva Bosniei și Herțegovina, par.70, Curtea de la Strasbourg, observând că ambele coduri penale ce s-au succedat din momentul comiterii faptelor și până la judecarea definitivă (Codul penal din 1976 și Codul penal din 2003) ”prevăd game diferite de pedepse pentru crime de război”, a constatat că a existat ”posibilitatea reală ca aplicarea retroactivă a Codului din 2003 să fi fost în detrimentul reclamanților în ceea ce privește impunerea pedepselor”, astfel că ”nu se poate afirma că aceștia au beneficiat, în conformitate cu art.7 din Convenție, de garanții efective împotriva impunerii unei pedepse mai severe”. Prin urmare, instanța europeană a hotărât, în unanimitate, că a fost încălcat art.7 din Convenție, precizând totodată că această hotărâre ”trebuie înțeleasă ca indicând pur și simplu faptul că, în ceea ce privește stabilirea pedepselor, reclamanților ar fi trebuit să li se aplice dispozițiile codului din 1976 [în ansamblu, n.n.] și nu faptul că ar fi trebuit să fie impuse pedepse mai blânde”.

În soluționarea acelei cauze nu a fost pusă în discuție o eventuală îmbinare a prevederilor din cele două coduri. Această abordare, care exclude posibilitatea combinării dispozițiilor mai blânde din mai multe legi succesive, este deplin argumentată într-una din opiniile concordante, formulate la hotărârea susmenționată, potrivit căreia, ”În mod logic, principiul aplicării retroactive a celei mai favorabile legi penale este corolarul principiului neretroactivității legii penale mai severe. Dacă o lege penală mai severă nu se poate aplica în cazul actelor săvârșite înainte de intrarea sa în vigoare, atunci o lege penală mai favorabilă trebuie să se aplice actelor comise anterior, dar judecate ulterior intrării sale în vigoare. Dacă legea penală mai severă ar continua să producă efecte după ce a fost înlocuită cu o lege penală mai favorabilă, ar fi încălcat principiul separării puterilor în măsura în care instanțele ar continua să aplice legea penală mai severă, deși legiuitorul a modificat evaluarea sa privind gradul de gravitate a comportamentului și gradul corespunzător de severitate a pedepselor aplicabile.[...] Curtea a adoptat o poziție clară privind definiția *lex mitior* cu scopul aplicării unor legi penale succesive: *lex mitior* este legea cea mai favorabilă acuzatului, ținând seama de situația acestuia, de natura infracțiunii și de circumstanțele în care a săvârșit-o. Acest

lucru înseamnă că art. 7 par.1 din Convenție presupune o comparație în concreto a legilor penale aplicabile cauzei acuzatului, inclusiv legea în vigoare la momentul săvârșirii infracțiunii (vechea lege) și cea în vigoare la momentul judecării (noua lege) [...].

Lex mitior trebuie să fie stabilită în concreto, adică judecătorul trebuie să confrunte fiecare lege penală aplicabilă (cea veche și cea nouă) cu faptele specifice cauzei, cu scopul de a stabili care ar trebui să fie pedeapsa în cazul în care se aplică fie legea veche, fie cea nouă. După stabilirea pedepselor care rezultă din legile aplicabile și în lumina faptelor cauzei, trebuie să se aplice legea care este efectiv cea mai favorabilă acuzatului.”

Având rolul de garant al drepturilor și libertăților cetățenești, se solicită Curții Constituționale să stabilească și alte consecințe de sorginte constituțională, cum ar fi exigențele ce țin de lipsa discriminării persoanei cercetate penal, fie ea, în acest caz, pozitivă, care nu numai că justifică, dar impun aplicarea unui tratament identic. Aceasta presupune că suspectii/inculpații care au comis fapte sub imperiul legii vechi dar care vor fi judecați sub imperiul legii noi trebuie să aibă, în funcție de legea mai favorabilă, o situație juridică identică, ori cu cei condamnați anterior potrivit legii vechi, ori cu cei ce vor săvârși infracțiuni potrivit legii noi, nefiind permisă o a treia formă de tratament sancționator.

Prin urmare, pentru a satisface cerințele constituționale ale art.16 alin. (2) potrivit cărora ” Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire”, este interzisă înrăutățirea situației de drept penal, în caz contrar, în aplicarea legii penale mai favorabile s-ar crea o discriminare pozitivă cu consecința creării unui privilegiu pentru invinuitul care este judecat în perioada de tranziție a legii de cei ce vor săvârși infracțiuni potrivit legii noi.

VI. ALTE DATE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

Prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei în care a fost ridicat excepția de constituționalitate. Prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost învestită Curtea Constituțională prin articolul 135 alin.(1) lit. g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de relevanța prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

Obiect al excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile articolelor 248 din Codul penală. Prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, deoarece sub imperiul acestora s-au născut raporturi juridice care continuă să producă efecte și sunt determinante pentru soluționarea cauzei de învinuire a cet. A. Cojocari.

În Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016 Curtea a subliniat că excepția de neconstituționalitate reprezintă o acțiune procesuală de apărare, prin care Curtea Constituțională este sesizată asupra neconcordanței cu prevederile Constituției a unor dispoziții legale aplicabile în cauza dedusă instanței de judecată.

Nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.
Prevederile contestate nu au constituit anterior obiectul controlului constituționalității.

VII. CERINȚELE AUTORULUI:

Reieșind din considerentele expuse, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, art. 4 al. 1 lit. a), art. 24 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 4 alin. (1) lit. a), art. 39 din Codul jurisdicției constituționale, art. 7 alin. (3) Cod de procedură penală,

S O L I C I T:

1. Ridicarea excepției de neconstituționalitate a:
 - sintagmelor ”peste frontiera vamală a Republicii Moldova” și ”valoarea cărora depășește 100 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărâre de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei” din dispoziția articolului 248 alineatul 1) din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002.
2. Judecătoria mun. Chișinău sediu Centru să emită o încheiere cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a:
 - sintagmelor ”peste frontiera vamală a Republicii Moldova” și ”valoarea cărora depășește 100 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărâre de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei” din dispoziția articolului 248 alineatul 1) din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002.
3. Judecătoria mun. Chișinău sediu Centru să prezinte direct în adresa Curții Constituționale prezenta sesizare de ridicare a excepție de neconstituționalitate.
4. Curtea Constituțională să admită excepția de neconstituționalitate ridicată prin prezenta sesizare.
5. Curtea Constituțională să declare ca fiind neconstituționale:
 - sintagmele: ”peste frontiera vamală a Republicii Moldova” și ”valoarea cărora depășește 100 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărâre de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei” din dispoziția articolului 248 alineatul 1) din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002.

VIII. DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

Declar pe propria onoare că informațiile ce se conțin în prezenta sesizare sunt exacte și corespund adevărului.

Cu respect,

Autorul sesizării
Cojocari Alexandru

Reprezentantul autorului sesizării
Avocat Igor Chiriac

